

Eläimen lopettaminen poliisityössä

Poliisien valmius eläimen lopettamiseen

Niko Lapinkangas

9/2020

Tiivistelmä

Tekijä(t)	Tutkinto
Lapinkangas Niko	Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi Eläimen lopettaminen poliisityössä – Poliisien valmius eläimen lopettamiseen	Julkisuusaste Julkinen
Ohjaaja Jari Saari & Mika Kyrönviita	Opinnäytetyön muoto Tutkimuksellinen
<p>Tiivistelmä</p> <p>Poliisin lukuisaan tehtäväkenttään kuuluvat myös eläintehtävät, monella eri tavalla. Eläintehtäviin liittyy joissakin tapauksissa eläimen lopettaminen. Valtakunnan tasolla tarkastellen poliisi joutuu lopettamaan eläimiä päivittäin</p> <p>Eläimen lopetus poliisin toimesta näkyy monesti myös kansalaisille. Tämä aiheuttaa erilaisia tuntemuksia ihmisissä ja on aiheuttanut myös keskustelua kansalaisissa.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on ollut selvittää poliisimiesten osaamista tehtävillä, johon sisältyy eläimen lopettaminen tavalla tai toisella. Työn teoriaosuus sisältää säädöspohjaa, joka kuuluu oleellisena osana kaikkeen poliisityöhön. Teoriaosuudessa on myös kerrottu poliisin muista keinoista, kuten suurriistavirka-avusta.</p> <p>Tutkimus on tehty kvantitatiivisella menetelmällä. Tutkimuksella on ollut tarkoitus tutkia poliisien osaamista eläintehtävien eri osa-alueilla.</p>	
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja -vuosi
32 + Liitesivut 5	Syyskuu 2020
Avainsanat	
Lainsäädäntö, osaaminen, kvantitatiivinen, ammattitaito, eläimen lopettaminen.	

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	2
1.1 Aiheen rajausta ja tutkimusongelmat	2
1.2 Aiheen ajankohtaisuus	3
1.3 Aiemmat tutkimukset ja työt aiheesta	4
2 KÄYTETTY TUTKIMUSMENETELMÄ	5
2.1 Tutkimusmenetelmän valikoituminen	6
2.2 Tutkimuksen luotettavuus	6
3 POLIISIN KÄYTÖSSÄ OLEVAT ULKOPUOLISET KEINOT	7
3.1 Suurriistavirka-apu (SRVA)	7
4 ELÄIMEN LOPETTAMINEN POLIISIN TOIMESTA	8
4.1 Poliisilaki	8
4.2 Eläinsuojelulaki	9
4.3 Eläinsuojelulain ja poliisilain suhde toisiinsa	10
5 TILASTOA	11
5.1 Eläin lopetettu suoritteiden määrät poliisissa	11
5.2 Lopettamisien määrän jakautuminen valtakunnallisesti	12
6 POLIISIN KEINOT JA PERIAATTEET	14
6.1 Poliisin käytössä oleva aseistus	14
7 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN	14
7.1 Tutkimusprosessi	15
7.2 Kyselyn rakenne	15
8 TUTKIMUKSEN LÄPIKÄYNTI	16
8.1 Kysely ja sen vastaukset	16
8.2 Vastaajien kootut teemat ”vapaa sana” -osiosta	25
8.2.1 Vastaajien oman osaamisen hankkiminen	25
8.2.2 Vastaajien saama koulutus	26
8.2.3 Kalusto	26
8.2.4 Muuta esille noussutta	26
9 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS	26
10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA	27
10.1 Tutkimuksen arviointi ja lisätutkimusmahdollisuudet	29
LÄHTEET	31
LIITTEET	32

1 JOHDANTO

Tämän työn aiheeksi on valikoitunut eläimen lopettaminen poliisityössä. Työn perimmäinen tarkoitus on selvittää poliisien omia näkemyksiä ja kokemuksia aiheesta ja heidän omasta ammattitaidostansa asiaan liittyen.

Päädyin tekemään opinnäytetyön tästä näkökulmasta monen asian summana. Idea lähti alun alkaen liikkeelle poliisiammattikorkeakoulun oppitunnilta, jossa keskustelimme peruspoliisityöstä.

Keskustelu eteni tapauksiin, jossa poliisit olivat joutuneet lopettamaan eläimiä. Vaikka tehtävät oli saatu suoritettua, oli niissä ollut erinäisiä ongelmia. Eläimiä näihin tehtäviin oli liittynyt aina kissoista hevosiin.

Olin myös nähnyt uutisissa ja internetissä videoita, joissa eläimen lopetustyyli on ollut hieman kyseenalainen. Vaikka suhtaudun hieman kriittisesti siihen, että arvostellaan jonkun toimintaa pelkän videon perusteella, tämä kuitenkin lisäsi mielenkiintoani aiheeseen.

Tästä heräsikin ajatukseni, että minkälainen mahtaa olla yleisesti poliisien ammattitaito tässä asiassa.

Tutkittuani poliisiammattikorkeakoulussa tehtyjä opinnäytetöitä huomasin, ettei asiaa ole tästä näkökulmasta tutkittu. Muutamia toiminnallisia töitä on kylläkin tehty, eläimiin liittyen.

Itse työ sisältää tarvittavan lainsäädäntökatsauksen ja nostaa esille muutaman keskeisen asian, mitkä liittyvät poliisitehtäviin, jossa lopputulemana on eläimen lopetus.

Itse työn tutkimusosuudessa on pyritty selvittämään keskeisiä asioita, jotka liittyvät eläintehtäviin ja nimenomaan sellaisiin tehtäviin, joissa on yhtenä toimintavaihtoehtona, että eläin joudutaan lopettamaan.

1.1 Aiheen rajaus ja tutkimusongelmat

On muutamia tilanteita, jolloin poliisi voi joutua lopettamaan eläimen. Ensimmäinen ja yleisin on niin sanottu armonlaukaus tapaus, eli jossa eläimen hengissä pitäminen olisi ilmeistä julmuutta sitä kohtaan. Tästä isoimpana esimerkkinä kolarissa loukkaantunut eläin. Muita tilanteita ovat esimerkiksi, jos eläin aiheuttaa vakavaa vaaraa liikenteelle, ihmisen

hengelle tai terveydelle, tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle. Tai vaikkapa vihainen koira, joka estää poliisia suorittamasta kiireellistä tehtävää.

Kun ajatukseni alkoivat kirkastumaan tämän opinnäytetyön aiheen raakaversiosta, aloin miettimään tarkempaa ja järkevämpää rajausta. Kun opinnot etenivät, työharjoitteluun asti huomasin, että meille ei ole juurikaan puhuttu eläimen lopettamisesta.

Työharjoittelun aikana oltuani yhteyksissä kurssikavereihini oli useammalle heistä tullut vastaan tilanteita, joissa oli pitänyt lopettaa peura. Muutamissa tilanteissa ei harjoittelija, eikä myöskään hänen ohjaajansa ollut kyennyt tekemään lopetustoimenpidettä, sen vaatimalla ammattitaidolla ja varmuudella.

Tämän perusteella päätin, että järkevin vaihtoehto olisi, jonkinlainen kokonaiskuvan tutkiminen asiasta.

Tutkimuksessa pyritään selvittämään ovatko poliisimiehet saaneet koulutusta työnantajan puolesta eläintehtävien hoitamiseen ja mikä taho on mahdolliset koulutukset järjestänyt. Tarkoituksena on myös selvittää poliisien omia näkemyksiä siitä, pitäisikö koulutusta aiheeseen saada ja mikä olisi paras tapa järjestää koulutus, sekä minkälaisissa tilanteissa poliisit ovat mahdollisesti joutuneet lopettamaan eläimiä ja onko siinä ollut jotakin erityisen haastavaa.

Lopputulena pyritään selvittämään, onko poliisimiehillä, virkamiehiltä edellytettävää ammattitaitoa näihin toimenpiteisiin, ja kuinka yleistä tämä eläimien lopettaminen käytännössä on.

Tällä tutkimuksella selvitettävistä asioista rakentuukin tiivistetty tutkimuskysymys: ”Onko poliisilla riittävää ammattitaitoa lopettaa eläin poliisin tehtävillä, myös eläinsuojelulliset näkökulmat huomioon ottaen”?

1.2 Aiheen ajankohtaisuus

Poliisin hälytystehtävien määrät, joissa eläin on osallisena, ovat nousseet aina nykypäivään asti. Tähän ei varmaankaan ole yhtä oikeaa vastausta, eikä se ole merkityksellistäkään tämän tutkimuksen kannalta. Kuitenkin vaikuttavia asioita voisivat olla ainakin ”kaupungistuminen”, jonka seurauksena ihmiset liikkuvat tietyillä alueilla tiiviimmin, ja tästä seuraa myös eläinkolareita.

Asiaan vaikuttaa lisäksi eläin- etenkin hirvieläinkantojen voimakas kasvu viime vuosina. Valkohäntäpeurakanta on luonnonvarakeskuksen tilastoinnin mukaan nelinkertaistunut kahdessakymmenessä vuodessa, vaikka kasvu onkin viime vuosina hieman hidastunut. (Luonnonvarakeskus 2019).

Kolareiden määrät, joissa on ollut eläin osallisena ovat nousseet valtakunnallisesti kymmenen vuoden otannalla yli kaksinkertaiseksi (Taulukko 1).

Taulukossa on kirjattuna kaikki poliisille tulleet kolaritehtävät, jossa on ollut eläin osallisena.

Vuosi	Eläinkolareiden lukumäärä
2009	7 751
2010	7 093
2011	7 716
2012	8 360
2013	8 355
2014	9 790
2015	11 137
2016	12 406
2017	14 335
2018	15 286
2019	16 390

Taulukko 1: (Polstat 2020)

1.3 Aiemmat tutkimukset ja työt aiheesta

Aikaisempia töitä, jotka tutkisivat käsilläni olevaa aihetta ei ole olemassa. Oppilaitoksissa yliopistoja myöten on tehty lopputöitä eläinsuojelusta, johon kyllä minunkin työni liittyy vahvasti, mutta niissä tutkimuskysymykset ja tarkastelukulmat ovat olleet erilaiset.

Poliisiammattikorkeakoulussa on tehty kaksi toiminnallista opinnäytetyötä, jotka liittyvät vahvasti käsittelemääni tutkimusaiheeseen. Näistä töistä sain myös osaltaan idean tämän tutkimukseni tekemiseen.

Näistä toinen on *Suurriistavirka-apu (SRVA)*, *SRVA -ohje poliisille* (Kivipää & Vertanen 2018). Tämän työn tuotos on ohje poliisille tehtävillä, joissa tarvitaan SRVA-toimijoiden

apua. Työn lopussa on myös pieni opas eläimen lopettamiseen. Vaikka työ käsittelee suurriistavirka-apu toimintaa, on siinä nostettu esiin muutamassa lauseessa myös minun tutkimustani koskevaa asiaa.

Työssä mainitaan muun muassa perusteita, miksi poliisilla pitäisi olla tarvittaessa kyky suoriutua itsenäisesti eläimen lajintunnistuksesta ja mahdollisesta lopettamistoimenpiteestä. Viime kädessä eläimen lopettaminen on poliisin vastuulla ja aina ei voida luottaa, että SRVA-toimijat saadaan paikalle. Varsinkin vaaraa aiheuttavien eläimien kohdalla lopetustoimenpide on todennäköisesti tehtävä poliisin toimesta, asian kiireellisyyden vuoksi. (Pihajoki 2018, viitattu teoksessa Kivipää & Vertanen 2018, 4)

Toinen Poliisiammattikorkeakoululla tehty opinnäytetyö on *Eläimen lopettamisopas poliisille – Ohjeita eri eläinlajien lopettamiseen* (Nivala 2019). Nivalan työ on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka tuotos on eläimen lopettamismanuaali. Työssä on taustatiedoksi haastateltu eläinlääkärää ja avattu, että miten lopettaminen pitää suorittaa oikeaoppisesti. Työssä on käyty eläinlajeittain läpi lopettamistoimenpidettä. Työ käsittelee samaa aihetta kuin oma tutkimukseni, mutta on vain eri näkökulmasta tehty. Siinä missä Nivalan työ on ohjemanuaali, minun työni tutkii poliisien näkemyksiä, osamista ja kokemuksia kyseisestä asiasta.

Näitä poliisiammattikorkeakoululla tehtyjä töitä lukiessani, sain sieltä suuntaviivoja ja ajatuksia omaa työtäni ja työssäni olevaa kyselytutkimusta varten.

2 KÄYTETTY TUTKIMUSMENETELMÄ

Tutkimusmenetelmiä on karkeasti jaettuna kahdenlaisia: kvalitatiivinen sekä kvantitatiivinen. Kvalitatiivinen eli laadullinen menetelmä, jossa erilaisilla haastattelumenetelmillä kysellään ihmisiltä tutkittavasta aiheesta. Haastateltavien joukko voi olla pienikin. Kvantitatiivinen eli määrällinen menetelmä, jossa tutkimus suoritetaan esimerkiksi kyselyllä suurehkolta joukolta. Kysely voidaan suorittaa lukuisilla eri tavoilla.

Kanasen mukaan, kun aihetta ei ole aiemmin tutkittu, olisi hyvä tehdä ensimmäiseksi laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Kaikkien ilmiöiden tutkiminen pitäisi periaatteessa lähteä liikkeelle kvalitatiivisella tutkimuksella. Tällöin kyseessä olisi eräänlainen esiselvitys tutkittavaan aiheeseen liittyen. Tällöin tiedettäisiin asiaan vaikuttavat muuttujat ja niiden tunteminen. (Kananen 2011, 12.)

2.1 Tutkimusmenetelmän valikoituminen

Tässä työssä on käytetty määrällistä, eli kvantitatiivista menetelmää. Vaikka aiheestani ei ole aiemmin tehty laadullista tutkimusta pohjatiedoksi, valitsin silti määrällisen menetelmän omaksi tutkimusmenetelmäkseen.

Tutustuttuani huolellisesti Nivalan ja Kivipään & Vertasen töihin, sekä muuhun tietoon mitä on saatavissa, koen, että tunnen asiaan vaikuttavat muuttujat riittäväällä tasolla, jotta voin tehdä määrällisen tutkimuksen aiheesta. Olen myös konsultoinut tutkimusta suunnitellessani asiantuntijaa, sekä muutamia poliisimiehiä.

Tätä kokonaisuutta tutkiessa kvalitatiivisessa tutkimuksessa tulisi resurssit vastaan äkkiä. Haastatteluun saattaisi valikoitua henkilöitä ääripäistä. Heitä, jotka eivät ole ikinä asiaa kohdanneet ja miettineet, sekä heitä, jotka ovat asiassa osaavia esimerkiksi oman harrastaneisuuden tai koulutuksen kautta, sekä ovat toimenpiteitä myös työssä tehneet. Päätarkoitukseni on kuitenkin saada selvyyttä poliisissa vallitsevasta kokonaiskuvasta tässä asiassa.

2.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen on oltava mahdollisimman luotettava ja totuudenmukainen. Tutkimuksen luotettavuutta mitataan kahdella eri tavalla. Validiteetti tarkoittaa, että mitataan oikeita asioita tutkittavan ongelman kannalta. Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimustulosten pysyvyyttä eli sitä, että tutkimus voitaisiin toistaa ja tulos olisi siltikin samankaltainen. Nämä korostuvat määrällisessä tutkimuksessa ja ovat otettava huomioon jo suunnitteluvaiheessa. (Kananen 2011.)

Tässä työssä tämä suunnitteluvaiheen huomioon ottaminen on korostunut, kun on laadittu kysymyspatteristoa, joka lähetetään vastaajille. Samasta syystä kyselytutkimuksen kohteeksi on valikoitunut kolmella eri poliisilaitoksella työskentelevät poliisit. Tällä saavutetaan se, että mahdolliset yhden poliisilaitoksen kulttuurit ja toimintatavat eivät vaikuttaisi tutkimuksen luotettavuuteen. Kyselyn sisältö on jouduttu miettimään sellaiseksi, että siinä olevat asiat ovat samoja ja näyttäytyvät samanlaisina jokaiselle poliisille maantieteellisestä sijainnista riippumatta.

Tutkimustulosten mittaaminen on tehty yksinkertaisella prosenttijakaumalla.

3 POLIISIN KÄYTÖSSÄ OLEVAT ULKOPUOLISET KEINOT

Poliisilla on muutamia eri toimintatapoja, kun poliisin tietoon ja tehtäväksi tulee loukkaantunut eläin. Käytännössä poliisi voi käyttää suurriistavirka-apu (SRVA) toimijoita tai lopettaa eläimen itse. Joskus myös esimerkiksi kolaripaikalle osunut sivullinen voi lopettaa kituvan eläimen. Toisinaan myös rajavartiolaitos osuu tai, jos poliisi on estynyt, rajavartiolaitos voidaan pyytää kiireelliselle poliisitehtävälle rajavartiolain (RVL 578/2005) 21 § mukaisesti (RVL 21§). Näihin tehtäviin voi liittyä myös eläimiä ja niiden lopettamista, jotka paikalle mennyt rajavartiolaitoksen partio sitten lopettaa.

3.1 Suurriistavirka-apu (SRVA)

”Suurriistavirka-apu (SRVA) on riistanhoitoyhdistysten ylläpitämä organisaatio, joka välittää poliisille metsästäjien virka-apua suurriistakonflikteissa. Tavallisimpia SRVA-tehtäviä ovat kolareissa loukkaantuneiden hirvieläinten, suurpetojen ja villisikojen jäljestäminen sekä suurpetojen karkotukset taajaan asutulta alueelta.

Toiminta perustuu poliisin ja riistanhoitoyhdistysten välisiin sopimuksiin sekä riistahallintolakiin. Hälytysjärjestelmä käynnistyy poliisin antamalla virka-apupyynnöllä. Mukana olevat metsästäjät, koiranohjaajat ja metsästysseurat toimivat vapaaehtois pohjalta.” (Suomen riistakeskus, luettu 14.3.2020.)

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että poliisille tulee hälytystehtävä, jossa eläin on osallisena. Tämä on usein kolari, jossa hirvieläin on loukkaantunut. Joskus harvoin tehtävä liittyy siihen, että eläin on tullut esimerkiksi kaupunkialueelle, ja aiheuttaa vaaraa liikenteelle tai yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle.

Eläinkolari tapauksissa, jos eläin on paennut metsään tai muusta syystä poliisi ei mene onnettomuus tehtävälle paikan päälle, välitetään virka-apupyyntö riistanhoitoyhdistykselle.

Tällöin vapaaehtoiset metsästäjät, jotka kuuluvat suurriistavirka-apu organisaatioon saavat hälytyksen ja ottavat tehtävän hoitaakseen. Heillä on tilanteeseen sopiva varustus, aseet ja jäljitykseen sopivat koirat, joilla voidaan jäljittää kolarissa loukkaantuneita eläimiä.

Suurriistavirka-avun käyttäminen on erinomainen toimenpide. Muun ammattitaitonsa lisäksi he huolehtivat mahdollisen eläimen lopetuksen ja eläimen ruhosta huolehtimisen asianmukaisesti.

4 ELÄIMEN LOPETTAMINEN POLIISIN TOIMESTA

Tätäkin poliisin toimintaa ohjaa joukko erilaisia lakeja ja säädöksiä. Poliisin perustoiminnalle keskeisimmät säädökset tulee poliisilaista. Poliisilaki on yleislaki, jolla saadaan toimivalta tekemisille. Monissa, kuten tässäkin tapauksessa toimintaa ohjaa myös erityislaki. Eläimen lopettamista koskevissa asioissa erityislaki on eläinsuojelulaki ja eläinsuojeluasetus.

Tällä hetkellä koulutusta eläinten lopettamiseen poliisissa annetaan työpaikkakoulutuksena. Tässä on kuitenkin huomioitavaa, että tätä koulutusta ei anneta jokaisessa poliisiyksikössä. Ohjeistusta eläintenlopettamiseen liittyen poliisilla on ainoastaan, suurpeto ja villisika tapauksiin. (Hakala, 2020.)

4.1 Poliisilaki

Poliisilaissa eläimen lopettamista käsitellään kahdessa erillisessä pykälässä.

Poliisilain (872/2011) 2 luvun 16§ antaa varsin selkeän toimivallan poliisille eläimen lopettamiseen. ”Poliisimiehellä on oikeus ottaa kiinni ja viimesijaisena keinona lopettaa eläin, joka aiheuttaa vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle taikka vakavasti vaarantaa liikennettä. Eläin saadaan lopettaa myös, jos sen hengissä pitäminen olisi ilmeistä julmuutta sitä kohtaan.”(PolL 2:16.)

Hallituksen esityksessä (HE 224/2010 vp) on korostettu, että eläimen lopettaminen on oltava viimesijainen keino, kun muuta ei ole tehtävissä. Lisäksi huomioon otettavaksi tulee myös erinäiset eläimen suojelua koskevat säännökset, jos kyseessä on esimerkiksi uhanalainen eläin. Näin ollen lopettaminen ei saisi missään tilanteessa olla automaattinen toimenpide, vaan tässäkin poliisitoimenpiteessä muut vähemmän haittaa aiheuttavat järkevät vaihtoehdot tulee olla kartoitettuna ensin.

Yleisölle näkyvin tapaus, jossa eläin lopetetaan, on edellä mainittu armonlaukaus. Eli eläimen hengissä pitäminen olisi ilmeistä julmuutta ja tämän seurauksena poliisi lopettaa sen. Tapauksista yleisin on siis kolarissa vahingoittuneet eläimet. Muitakin eläimen lopettamistapauksia poliisilla toki on. Eri variaatioita sekä tapauksia milloin lopettaminen on tarpeellista, on lukematon määrä.

Yllä mainittu poliisilain toimivaltuus pykälä ei määrittele millään tavalla, miten eläin tulisi lopettaa, vaan antaa yleisesti toimivallan sen tekemiseen.

Eläimen koosta ja tilanteesta riippuen muutenkin, on lopettamisen suorittamiseen useita eri tapoja.

Laki ei erottele poliisin toimivaltaa sen suhteen, että onko kyseessä luonnonvarainen eläin vai kotieläin. Poliisilaki kirjassa mainitaan kuitenkin kotieläimien osalta ”*Kotieläinten osalta lausutaan HE:ssä 57/1994, että poliisin toiminnan yleisten periaatteiden mukaisesti kotieläimen lopettaminen olisi kuitenkin sallittua vain, jollei vaaraa tai vahinkoa voida muutoin torjua tai jollei sairasta tai vahingoittunutta eläintä voida parantaa. Muissa tapauksissa kotieläin olisi ensisijaisesti otettava kiinni tai siirrettävä muualle. Samassa HE:n kohdassa todetaan lisäksi, että vahingoittuneen eläimen lopettamisessa ei ole tarkoitus muuttaa noudatettua käytäntöä, jonka mukaan poliisi mikäli mahdollista käyttää apunaan eläinlääkäriä tai eläimen omistajan asiantuntemusta ennen toimenpiteeseen ryhtymistä.*” (Helminen ym. 2012, 677.)

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kotieläinten osalta muiden keinojen käyttö pitäisi olla ensisijaisesti korkealla. Esimerkiksi ensisijaisesti eläimen kiinniottaminen ja ennen loukkaantuneen eläimen lopettamista, tulisi konsultoida eläinlääkäriä tai eläimen omistajaa, mikäli nämä olisivat saatavilla ja tilanne kokonaisuutena olisi sellainen, että siinä olisi mahdollisuus konsultoida heitä.

Poliisin aseiden käyttöä ohjaava pykälä, eli poliisilain 2 luvun 19§ liittyy myös eläimen lopettamiseen. ”*Ampuma-asetta voidaan lisäksi käyttää kiireellistä ja tärkeää tehtävää suoritettaessa esineen, eläimen tai muun vastaavan esteen poistamiseksi*” (PoL 2:19).

Tämä aseiden käyttö pykälä antaa poliisille toimivaltaa eläimen lopettamiseen kiireellisten poliisitehtävien hoitamiseksi. Kuten pykälässä jo itsessään puhutaan esteen poistamisesta. Eli kyseessä ei ole juridisesti eläimen lopettaminen, vaan esimerkkinä voisi olla kiireellisellä hälytystehtävällä poliisin toimintaa estävä vihainen koira, joka voitaisiin poistaa, jos tehtävä ei muuten onnistuisi tai viivästyisi merkittävästi. Tässä tulee tietenkin vahvasti punnittavaksi poliisitoiminnan yleiset periaatteet.

4.2 Eläinsuojelulaki

Eläinsuojelulain (EläinsuojeluL 247/1996) 2 a luku käsittelee eläimen lopettamista. Luvussa kerrotaan lopettamista koskevat yleiset vaatimukset, sekä eläimen lopettamiset erityistapauksissa. Lakia on tarkennettu eläinsuojeluasetuksella. Kaikkia näitä pykälä ei ole

tarkoituksenmukaista aukaista tähän. Alla on tärkeimmät pykälät, jotka koskevat lopetustoimenpidettä yleisesti.

Eläinsuojelulain 2a luvun 32§ Lopettamista koskevat yleiset vaatimukset ”*Eläin on lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla.*

Eläimen saa lopettaa vain se, jolla on riittävät tiedot kyseisen eläinlajin lopetusmenetelmästä ja lopetustekniikasta sekä riittävä taito toimenpiteen suorittamiseksi.

Eläimen lopettavan henkilön on varmistettava, että eläin on kuollut ennen kuin sen hävittämiseen tai muihin toimenpiteisiin ryhdytään.

Tarkemmat säännökset eläinten lopetuksessa käytettävistä lopetusmenetelmistä ja lopetustekniikoista annetaan valtioneuvoston asetuksella. Tarkempia säännöksiä eläimen lopettavan henkilön pätevyydestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.” (EläinsuojeluL 2a:32).

Eläinsuojeluasetus (ESA 396/1996) 10 luvun 30§ tarkentaa eläinsuojelulain velvoitetta ”*Eläimen saa lopettaa vain lopettamisen osaava henkilö. Lopettamisen suorittavalla henkilöllä tulee olla riittävät tiedot kyseisen eläinlajin lopetusmenetelmästä ja lopetustekniikasta sekä riittävä taito toimenpiteen suorittamiseksi*”(ESA 10:30).

Eläinsuojelulain ja eläinsuojeluasetuksen mukaan eläimen lopettamisen saisi tehdä vain sellainen henkilö, jolla on riittävät tiedot ja taidot tähän. Joskin erikseen ei ole mainittu millä tavalla nämä tiedot ja taidot pitää olla hankittuna, saatikka onko ne kyettävä todistamaan etukäteen ennen toimenpiteiden tekemistä.

Lopetusasetus eli Euroopan Unionin neuvoston asetus (EY) N:o 1099/2009 eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä, antaa raameja koulutuksella. Tätä asetusta sovelletaan vain kuitenkin elintarvikkeiden, villan, nahan, turkisten tai muiden tuotteiden tuotantoa varten kasvatettujen tai pidettyjen eläinten lopetukseen ja siihen liittyviin toimiin.

4.3 Eläinsuojelulain ja poliisilain suhde toisiinsa

Kun lopetetaan eläintä, siihen astuu vahvasti mukaan eläinsuojelulaki. Tämä koskee myös poliisityötä.

Yleisen laintulkinnallisen periaatteen mukaan erityislaki syrjäyttää yleislain. Poliisilaki on yleislaki ja eläinsuojelulaki on erityislaki. Tämä tarkoittaa sitä, että eläinsuojelulaki antaa raameja myös poliisityössä tapahtuvaan eläinten lopettamiseen. Poliisin toimintaa ei ole suljettu eläinsuojelulain rajoitussäännöksiensä ulkopuolelle. (Björk 2020.)

”Eläimen lopettamisen edellytyksenä on eläinsuojelulain 32 §:n mukaan se, että eläimen saa lopettaa vain se, jolla on riittävät tiedot eläinlajin lopetusmenetelmästä ja lopetustekniikasta sekä riittävä taito toimenpiteen suorittamiseksi.” (Björk 2020.)

Tämä eläinsuojelulain – ja asetuksen velvoittavuus merkitsee sitä, että poliisikaan ei voi lopetustilanteessa sattumanvaraisesti alkaa ”kokeilemaan” ja ”opettelemaan” eläimen oikeaoppista lopettamista.

Lähtökohtana on, että poliisinkin on tiedettävä mitä tekee ja miten lopetus oikeaoppisesti tehdään eläinsuojelulakia noudattaen. (Björk 2020.)

5 TILASTOA

Kun poliisi suorittaa hälytystehtäviä tai oma-aloitteisia tehtäviä, kirjataan niistä aina jokin suorite. Nämä suoritteet ovat niitä toimenpiteitä, mitä poliisi on kyseiseen tehtävään liittyen tehnyt.

Näillä suoritteilla saadaan kaiken muun lisäksi tehtyä kattavaa tilastointia pitkältikin aikaväliltä, aina paikkakuntaakohtaisella tarkkuudella poliisin suorittamista tehtävistä.

Näin toimitaan myös, kun poliisi lopettaa eläimen. Tällöin käytetään koodia *804: Tehtävä hoidettu paikalla: Eläin lopetettu*.

Näitä tilastoja on myös tässä työssä hyödynnetty.

5.1 Eläin lopetettu suoritteiden määrät poliisissa

Alle on otettu tilastoa poliisitehtävien määrästä, jossa ainakin yhtenä toimenpiteenä on eläin lopetettu. Taulukkoon on otettu viiden edellisen täyden vuoden tilastot koko maan suoritteista vuosilta 2015-2019 (Taulukko 2).

Taulukosta on nähtävissä, että valtakunnan tasolla suoritteet ovat aika samaa määrää useammankin vuoden aikavälillä katsottuna.

Vähiten suoritteita on tullut vuodelta 2015, yhteensä 1054 kappaletta. Eniten suoritteita on tullut vuodelta 2016, 1244 kappaletta.

Vuosi	Suoritteet
2019	1 122
2018	1 091
2017	1 118
2016	1 244
2015	1 054

Taulukko 2: (Polstat 2020)

5.2 Lopettamisien määrän jakautuminen valtakunnallisesti

Suoritteet jakautuvat poliisilaitosten kesken hyvin eri lailla. Poliisi joutuu lopettamaan eläimiä eniten tiheään asutuilla alueilla eteläisessä Suomessa.

Tämmöisillä paikoilla sattuu paljon aiemmin mainittuja eläinkolareita ja poliisi on nopeasti saatavilla. Verrattuna harvaan asutuille alueille, jossa kolareita on vähemmän ja poliisi on huonommin saatavilla. Harvaan asutuilla alueilla tarkoituksenmukaisin keino monesti onkin suurriistavirka-avun tai poromiehien käyttäminen, jolloin he hoitavat käytännön toimet eläimen osalta.

Alla olevassa karttakuvassa (kuva 1) ilmenee poliisin lopettamien eläimien määrä poliisilaitoksittain, eli jakautuminen maantieteellisesti. Tilastot ovat vuoden 2019, mutta jakauma on joka vuosi samansuuntainen.

Kuva 1: Poliisi ja Polstat, 2020

6 POLIISIN KEINOT JA PERIAATTEET

Pienet eläimet voidaan lopettaa monilla erilaisilla menetelmillä. Pienten eläinten kohdalla kova isku päähän lienee ”siistein” ja inhimillisin keino.

On myös totta, että hirvieläin varsinkin kituva, voidaan lopettaa monilla erilaisilla keinoilla. Niistä on olemassa hurjiakin tarinoita, miten lopetus olisi suoritettu.

Poliisityössä on aina käytössä tietyt yleiset periaatteet, jotka ohjaavat toimintaa. Nämä periaatteet varmistavat kaiken muun ohella muun muassa sitä, että poliisin toiminta olisi aina hyväksyttävää, kohtuullista, järkevää ja inhimillistä, eikä tulisi mahdollisia ylilyöntejä. Nämä erinäiset periaatteet ovat luonnollisesti myös käytössä eläintehtävien kohdalla.

6.1 Poliisin käytössä oleva aseistus

Poliisissa on käytössä monia erilaisia ja eri kaliibereissa olevia aseita, jotka sopivat eläimen lopetukseen hyvin. Nämä aseet vaativat kuitenkin erillisen koulutuksen ja näin ollen niitä ei ole jokaisella käytettävissä. Kaikilla poliisimiehillä on käytössä kuitenkin vähintään virka-ase.

Poliisin virka-ase eli tuttavallisemmin pistooli on kaliiperia 9x19. Poliisityössä eläimen lopettamisessa ei ole kyse metsästystilanteesta, joten metsästysasetuksen aseiden tehoa koskevat vaatimukset eivät koske poliisin virkatehtävää. (Poliisihallitus, 2019.)

Jos tätä 9x19 kaliiperia kuitenkin vertaillaan teholtaan metsästyskäytössä oleviin kaliibereihin ja metsästysasetuksen 16a§ vaatimuksiin (MetsästysA 666/1993), niin se riittäisi lain puolesta metsästyskäytössä kaiken pienriistan metsästyksen, mutta ei pienienkään hirvieläinten metsästyksen. (MetsästysA 16a §.)

Tämä ei tarkoita suinkaan sitä, etteikö se olisi riittävän tehokas tappamaan myös hirvieläintä, sitä oikein käytettäessä.

7 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

Tutkimusmenetelmänä tässä työssä on käytetty kvantitatiivista, eli määrällistä menetelmää. Kvantitatiivisen menetelmän avulla selvitetään lukumääriin liittyviä kysymyksiä. Tämän tutkimusmenetelmän käyttö edellyttää riittävä suurta ja edustavaa otosta. Tähän on pyritty tässä työssä tekemällä kysely kolmen poliisilaitoksen poliiseille. Kvantitatiivisella

tutkimuksella saadaan kartoitettua olemassa oleva tilanne, mutta ei pystytä suoraan kertomaan sen syitä. (Heikkilä, 2014.)

7.1 Tutkimusprosessi

Määrällisessä tutkimuksessa haasteena on saada riittävästi vastauksia, joilla voitaisiin luotettavasti arvioida tutkimuksen luotettavuutta ja toistettavuutta. Tämä asetti tietysti omat haasteensa tämänkin työn osalta.

Kysely menetelmäksi valikoitui Webropol-kysely. Kysely lähetettiin Lounais-Suomen, Itä-Uudenmaan ja Sisä-Suomen poliisilaitosten henkilöstölle. Kyselyyn pyydettiin vastaajiksi sellaisia, jotka ovat koulutukseltaan poliiseja.

Kyseiset laitokset valikoituivat tutkimukseen sillä perusteella, että niissä lopetetaan suhteellisen paljon eläimiä vuositasona. Näin ollen vastaajiksi saataisiin mahdollisimman paljon sellaisia henkilöitä, joilla on kokemusta tästä asiasta.

Tutkimus tehtiin myös kolmen poliisilaitoksen henkilöstölle sen takia, että mahdollinen yhden poliisilaitoksen kulttuuri -ja toimintatapa erot eivät ohjaisi tutkimuksen lopputulosta.

Tutkimukseen vastattiin sähköisesti, linkki kyselyyn lähetettiin vastaajien virkasähköpostiin. Kyselyn tekemiseen oli virallinen tutkimuslupa Poliisiammattikorkeakoululta.

Vastauksien koostaminen ja tulosten laskenta on tehty suoraan Webropol-ohjelmistolla.

7.2 Kyselyn rakenne

Itse kyselyssä oli 15 kysymystä ja lopuksi vapaan kerronnan osio. Kyselyssä oli myös hyppykysymyksiä. Esimerkkinä jos oli kysymys ”oletko saanut koulutusta eläinten lopettamiseen” ja vastaus tähän oli ”ei”, niin vastaaja hyppäsi suoraan kyselyn seuraavaan osioon, eikä joutunut turhaa vastailemaan saadun koulutuksen sisällöstä.

Osassa kysymyksiä oli myös vastausvaihtoehtona tai lisänä vapaan kerronnan osio, johon pystyi omin sanoin kommentoimaan kysyttävää asiaa.

Kyselyyn vastasi yhteensä 384 henkilöä.

8 TUTKIMUKSEN LÄPIKÄYNTI

Tähän on käyty läpi tutkimuksen tuloksia kohta kohdalta, ja koostettu vapaan tekstin kohdista esille nostettavia vastauksia tai teemoja.

Osiossa näkyy kysytty kysymys, sekä vastaajien lukumäärä kyseiseen kysymykseen. Huomioitavaa on, että joka kysymykseen ei ole kaikki 384 vastaajaa vastannut, johtuen hyppykysymyksistä.

Kyselyn tulokset on esitelty selkeällä kaaviolla. On huomioitavaa, että joissakin kysymyksissä on voinut valita vastaukseksi useamman vastausvaihtoehdon.

Vastaus sarakkeen yläreunassa on nähtävillä sarakkeiden tarkoitus. Ensimmäisessä sarakkeessa on kerrottu, mitä vastausvaihtoehtoja vastaajalla on ollut. Toisessa sarakkeessa on lukumääränä, montako vastaajaa on valinnut kyseisen vaihtoehdon. Viimeisessä sarakkeessa on prosenttiosuutena, montako vastaajaa on valinnut kyseisen vaihtoehdon.

Kysymyksen otsikko on kyselyssä kysytty kysymys. Otsikot on numeroitu samassa järjestyksessä, missä ne olivat kyselyssäkin.

Vastauksia on tarpeen mukaan avattu ja selvennetty tutkimukseen.

8.1 Kysely ja sen vastaukset

1. Työnkuvasi poliisissa?

Vastaajien määrä:384

Vastaajien nykyiset työtehtävät ovat jakautuneet hyvin tasaisesti tutkinnan ja kenttätoiminnan välille. Pieni prosentti on myös muissa tehtävissä, kuten lupahallinnossa. On huomioitavaa, että vaikka vastaaja työskentelee vastaus hetkellä tietyssä tehtävässä, voi hänellä olla vankka kokemus muista poliisin työtehtävistä, johon hän vastauksissaan nojaa.

Vastausvaihtoehdot	Lukumäärä	Prosentti
Valvonta- ja hälytystoiminta	174	45,31%
Tutkinta	162	42,19%
Muu	48	12,5%

2. Virkaikäsi?

Vastaajien määrä: 384

Vastauksista on nähtävillä, että aktiivisimmat vastaajat ovat olleet todella kokeneet ja sitten selkeästi vähäisemmällä kokemuksella olevat poliisit.

Vastausvaihtoehdot	Lukumäärä	Prosentti
Harjoittelija -5 vuotta	114	29,69%
5-10 vuotta	46	11,98%
10-15 vuotta	54	14,06%
Yli 15 vuotta	170	44,27%

3. Oletko saanut koulutusta eläinten lopettamiseen?

Vastaajien määrä: 384

Selkeästi suurin osa poliiseista, eli 73,44% ei ole saanut minkäänlaista koulutusta eläinten lopettamiseen.

Vastausvaihtoehdot	Lukumäärä	Prosentti
Kyllä	102	26,56%
En	282	73,44%

4. Onko saamasi koulutus ollut riittävä ja valmiudet antava eläinten lopetustilanteisiin? Sisältäen itse lopetustilanne ja lopettamisen tarpeen tunnistaminen.

Vastaajien määrä: 102

Tähän kysymykseen on vastannut vain ne vastaajat, jotka ovat saaneet koulutusta eläinten lopettamiseen.

Selkeästi suurin osa 73,53% kokee saamansa koulutuksen hyvänä ja valmiudet antavana. Tähän kysymykseen pystyi antamaan lisäksi avoimen kommentin kyllä ja ei vastauksen

lisäksi. Avoimia kommentteja tuli kaikkiaan 12 kappaletta. Vastaajat ovat muun muassa avanneet, että mistä ovat koulutuksen saaneet.

Vastausvaihtoehdot	Lukumäärä	Prosentti
Kyllä	75	73,53%
Ei	27	26,47%

Vastaajat, jotka olivat saaneet koulutusta ja olivat jättäneet avoimen vastauksen sen lisäksi, olivat saaneet koulutuksen tai opin metsästysharrastuksen parissa. Osa oli saanut lyhyehkön koulutuksen muiden koulutuksien yhteydessä.

Avoimeen tekstikenttään annetuissa vastauksissa vastaajat, jotka eivät olleet saaneet koulutusta asiaan, olivat sitä mieltä, että koulutus olisi paikallaan. Osa oli saanut hyvin lyhyen teoriakoulutuksen vuosia sitten ja kokivat sen riittämättömäksi.

5. Mikä taho järjesti koulutuksen?

Vastaajien määrä: 102

Tähän kysymykseen on vastannut vain ne vastaajat, jotka ovat saaneet koulutusta eläinten lopettamiseen.

Vastauksista ilmenee, että suurin osa 73,53% on saanut poliisin itsensä järjestämän koulutuksen. 12 vastaajaa eli 11,76% on valinnut ”muu” vastauksen. Kyseisen vastausvaihtoehdon valittua on voinut omin sanoin kirjoittaa mistä on koulutuksen saanut.

Vastausvaihtoehdot	Lukumäärä	Prosentti
Poliisin oma koulutus	75	73,53%
Metsästäjäliitto/SRVA toimija	15	14,71%
Muu (avoin vastaus alla)	12	11,76%

Avoimeen tekstikenttään annetuissa vastauksissa suurin osa oli saanut koulutuksen metsästysharrastuksen kautta, tavalla tai toisella. Yksittäisiä tapauksia oli, missä joku oli

myös saanut perehdytyksen metsästystä harrastavalta tuttavalta työn ulkopuolella. Toinen oli saanut perehdytyksen työharjoittelun ohjaajalta.

6. Tarvitaanko poliisissa enemmän koulutusta asiassa?

Vastaajien määrä: 384

Suurin osa vastaajista 79,43% kokee, että poliisissa tarvittaisiin enemmän koulutusta tässä asiassa.

Vastausvaihtoehto	Lukumäärä	Prosentti
Kyllä	305	79,43%
Ei	79	20,57%

7. Miten koulutus olisi hyvä järjestää?

Vastaajien määrä: 305

Tällä kysymyksellä on haettu, miten poliisit itse kokisivat mielekkääksi koulutuksen järjestämisen. Osaltaan tämä koulutuksen järjestämistavan mielekkyys voisi heijastua myös siihen, kuinka suurella motivaatiolla siihen osallistuttaisiin.

Liki kaikki olivat sitä mieltä, että paras koulutustapa olisi kurssi työpaikalla tai osana poliisin perustutkintoa. Vain 2,62% mielestä paras vaihtoehto olisi pitää erillinen kurssi poliisiammattikorkeakoululla.

Muu vaihtoehdon valinneet 6,56% eli 20 vastaajaa kertoivat oman vaihtohtonsa avoimesti. Vastaukset olivat samansuuntaisia ja ne on koostettu alle.

Vastausvaihtoehto	Lukumäärä	Prosentti
Erillinen kurssi Polamkillä	8	2,62%
Kurssi työpaikalla	145	47,54%
Osana poliisin perustutkintoa	132	43,28%
Muu (avoin vastaus alla)	20	6,56%

Avoimeen tekstikenttään annetuissa vastauksissa suurimman osan mielestä koulutus työn ohessa olisi paras vaihtoehto. Esille tuli muutamia eri vaihtoehtoja, aina erillisenä pienenä kurssina, muun koulutuksen ohessa järjestettäväksi koulutukseksi tai verkkokurssina toteutettavaksi koulutus paketiksi. Joku vastaajista ehdotti myös muistin virkistykseksi diamateriaalia kaikkien saataville. Toisella vastaajalla oli myös samantapainen ohjevihkonen ehdotuksena. Osa tämän vaihtoehdon valinneista olivat sitä mieltä, että kurssi työpaikalla ja koulutus osana poliisin perustutkintoa, pitäisi kumpikin sisältyä kokonaisuuteen.

8. Mitä koulutuksen tulisi sisältää?

Vastaajien määrä: 305, valittujen vastausten lukumäärä: 755

Tähän kysymykseen vastaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon. Kysymyksellä on haettu sitä, mitkä osa-alueet vastaajat itse kokevat heikoimmiksi ja mihin he kokevat tarvitsevan lisää koulutusta.

Muu kenttään vastannut on voinut antaa avoimen vastauksen. Vastaukset on koostettu alle.

Tähän kysymykseen vastaukset ovat jakaantuneet hyvin tasaisesti ja näyttää, että suurin osa haluaisi opetusta jokaisella osa-alueella. Suurin osa kuitenkin kokee, että itse lopettamisen suorittamiseen kuuluisi sisältyä koulutukseen.

Yhteenvedon vastauksista on pääteltävissä, että vastaajat kaipaavat koulutusta asiassa kokonaisuuteen liittyen.

Vastausvaihtoehto	Lukumäärä	Prosentti
Lopettamisen tarpeen tunnistamista	228	74,75%
Itse lopettamisen suorittamista	287	94,1%
Asiaa koskevat lait ja muut säädökset	218	71,48%
Muu (avoin vastaus alla)	22	7,21%

Avoimista vastausvaihtoehdoista nousee esille, että tulisi saada koulutusta eläimen anatomian tuntemisesta, jälkitoimista eli mihin ruho toimitetaan ja mitä muuta toimenpiteitä

poliisin tarvitsee tehdä, vastuunjako eli milloin tehtävän hoitaa poliisi ja milloin se hoidetaan suurriistavirka-apuna. Moni mainitsi myös haluavansa opetusta kohdista mihin eläintä kannattaa ampua. Esille nousi myös halu saada koulutusta haulikolle, jonka vastaajat kokivat hyväksi työkaluksi eläimen lopettamiseen.

9. Tunnetko asiaa ohjaavan lainsäädännön (Poll, Eläinsuojelulaki- ja asetus...)?

Vastaajien määrä: 384

Tällä kysymyksellä on haettu poliisityön yhden oleellisimman asian, lainsäädännön tuntemusta. Vastaajista hieman yli puolet 55,47% kokee tuntevansa asiaa ohjaavan lainsäädännön. Vastaavasti toinen puolisko 44,53% ei koe tuntevansa asiaa ohjaavaa lainsäädäntöä.

Vastausvaihtoehto	Lukumäärä	Prosentti
Kyllä	213	55,47%
En	171	44,53%

10. Tunnetko työssä kantamiesi aseiden "suorituskyvyn" ja sen minkälaisissa tilanteissa lopettaminen on mahdollista kantamillasi aseilla? (etäisyys eläimeen, eläimen koko yms.)

Vastaajien määrä: 383

Tällä kysymyksellä on haettu vastaajien tietämystä kantamiensa aseiden suorituskyvystä ja siitä minkälaisia eläimiä niillä on mahdollista lopettaa erilaisissa tilanteissa. Vastaajista 68,93% kokee, että tuntee aseidensa suorituskyvyn ja sen mihin ne pystyvät eläimen lopetuksen suhteen.

Vastausvaihtoehto	Lukumäärä	Prosentti
Kyllä	264	68,93%
Ei	119	31,07%

11. Oletko joutunut lopettamaan eläintä työssäsi?

Vastaajien määrä: 384

Suurin osa vastaajista 70,83% on joutunut lopettamaan eläimen poliisina toimiessaan.

Vastusvaihtoehto	Lukumäärä	Prosentti
Kyllä	272	70,83%
En	112	29,17%

12. Minkä eläimen lopetit?

Vastaajien määrä: 272, valittujen vastausten lukumäärä: 634

Tähän kysymykseen on vastannut vain ne, jotka ovat lopettaneet eläimen työtehtävillä. Kysymyksessä on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon.

Vastaajia tähän kysymykseen on ollut 272 kappaletta ja he ovat valinneet yhteensä 634 vastausta. Tämä kertoo siitä, että osa vastaajista on joutunut lopettamaan eläimen useaan kertaan työtehtävillä.

Lopetetut eläimet jakaantuvat kohtalaisen tasaisesti lintuihin, pienehköihin nisäkkäisiin ja hirvieläimiin.

Vain 5,51% vastaajista on joutunut lopettamaan suurpedon tai villisian, sekä 10,66% tuotantoeläimen.

Vastausvaihtoehto	Lukumäärä	Prosentti
Lintu	171	62,87%
Pienehkö nisäkäs (koira, jänis, kettu tai vastaava)	211	77,57%
Suurpeto tai villisika	15	5,51%
Tuotantoeläin (Lehmä, hevonen, lammas tai vastaava)	29	10,66%
Hirvieläin (Hirvi, Kauris, Peura)	208	76,47%

13. Miksi lopetit sen?

Vastaajien määrä: 272, valittujen vastausten lukumäärä: 406

Tähän kysymykseen on vastannut vain ne, jotka ovat lopettaneet eläimen työtehtävillä. Kysymyksessä on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon.

Vastaajia tähän kysymykseen on ollut 272 kappaletta ja he ovat valinneet yhteensä 406 vastausta. Tämä kertoo siitä, että osa vastaajista on joutunut lopettamaan eläimen useiden eri syiden takia.

Suurin osa 98,53% on valinnut yhdeksi lopettamisen syyksi eläimen kitumisen tai avuttoman tilan. Huomionarvoista on myös, että eläin on lopetettu 36,03% tapauksissa siksi, koska se aiheutti vaaraa liikenteelle. Nämä kaksi vastausta voivat kertoa siitä, että suurin osa poliisin lopettamista eläimistä liittyy jollakin tapaa liikenteeseen. Ne ovat jo mahdollisesti jääneet auton alle ja ovat sen takia kituvassa tai avuttomassa tilassa, tai ne ovat liikkuneet liikenteen seassa aiheuttaen vaaraa sille, jonka takia ne on jouduttu lopettamaan.

Muita tapauksia, jossa poliisi lopettaa eläimen tulee huomattavasti vähemmän.

Vastausvaihtoehdot	Lukumäärä	Prosentti
Se kitui tai oli muuten avuttomassa tilassa	268	98,53%
Se oli vaaraksi ihmisen hengelle tai terveydelle	27	9,93%
Se aiheutti vaaraa liikenteelle	98	36,03%
Se aiheutti vahinkoa omaisuudelle	8	2,94%
Se oli "esteenä" poliisitehtävällä	5	1,84%

14. Miten lopetit sen?

Vastaajien määrä: 272, valittujen vastausten lukumäärä: 398

Tähän kysymykseen on vastannut vain ne, jotka ovat lopettaneet eläimen työtehtävillä. Kysymyksessä on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon.

Vastaajia tähän kysymykseen on ollut 272 kappaletta ja he ovat valinneet yhteensä 398 vastausta. Tämä kertoo siitä, että osa vastaajista on lopettanut eläimiä usealla eri tavalla.

Suurin osa on lopettanut eläimen ampumalla 91,54% tai kovalla iskulla päähän 47,06%.

”Muuten” vaihtoehto on valittu 21 kertaa ja siihen liittyen annetut avoimet vastaukset on koostettu alle.

Vastausvaihtoehto	Lukumäärä	Prosentti
Ampumalla	249	91,54%
Kovalla iskulla päähän	128	47,06%
Muuten (avoin vastaus alla)	21	7,72%

Avoimeen tekstikenttään annetuista vastauksista nousi esille muutamia erilaisia eläinsuojelulain mukaisia toimenpiteitä. Vastaukset koskivat lähinnä pienehköjä lintuja, jotka oli lopetettu kovalla iskulla pään alueelle, erinäisiä astaloita tms. hyödyntäen.

15. Tunnetko, että osaat lopettaa eläimen varmasti ja ammattitaitoisesti, myös eläinsuojelulliset näkökulmat huomioon ottaen?

Vastaajien määrä: 384

Vastauksien perusteella poliisien oma tuntemus ammattitaidosta eläimen lopettamisen suhteen jakaantuu aika tasaisesti tasan.

Kyllä vaihtoehdon on valinnut 50,78%

Ei vaihtoehdon 49,22%

Vastausvaihtoehdot	Lukumäärä	Prosentti
Kyllä	195	50,78%
En	189	49,22%

16. Tähän voit kertoa omin sanoin mitä vain käsillä olevasta asiasta.

Vastaajien määrä: 127

Tähän osioon on ollut vapaaehtoista vastata ja kertoa omia kokemuksia ja mielipiteitä asiasta. Vastauksia tuli kaiken kaikkiaan 127 kappaletta. Ei ollut järkevää listata kaikkia kommentteja suoraan tähän työhön, joten tähän on tehty kooste useasti esille nousevista asioista.

8.2 Vastaajien kootut teemat ”vapaa sana” -osiosta

Tähän osioon on koottu teemoittain vahvasti esille nousseita asioita. Osa teemoista on esiintynyt jo jossain määrin kyselyn aikaisemmassa vaiheessa, mutta alle luetellut asiat nousivat korostetusti esille vapaan sanan -osiossa.

8.2.1 Vastaajien oman osaamisen hankkiminen

Kyselyssä nousi tietysti useaan kertaan esille, että mistä oma osaaminen on hankittu. Käytännössä osaamisen hankkimiseen eläimen lopettamisessa, on hyvin rajallinen määrä keinoja siviilipuolella. Oli kyse sitten itse eläimen anatomian tuntemisesta, tai itse toimenpiteen suorittamisesta. Ammatteja, joissa sen voi oppia ja jossa sitä tehdään, on käytännössä eläinlääkäri ja maanviljelijä.

Kyselyyn oli yksi henkilö vastannut, että on perehtynyt asiaan maatilalla kasvamisen myötä. Suurin osa vastaajien hankkimasta osaamisesta ja perehtyneisyydestä tuli kuitenkin metsästysharrastuksen kautta. Olipa jotkin vastaajat itse myös suurriistavirka-apu toiminnassakin mukana.

Metsästystä voi harrastaa monella ”tasolla” ja on selvää, ettei pelkän metsästyskortin omaaminen tuo automaattista osaamista tähän asiaan. Yhtä selvää on, että aktiivinen metsästys tuo tuntemusta eläimen anatomiasta, eläimen käyttäytymisestä, aseiden ja kaliiperien tuntemisesta, sekä itse eläimen lopettamisen suorittamisesta. Tätä osaamista voi itselle saada etenkin hirvieläinmetsästyksen kautta. Iso osa vastaajista kertoikin, että oma osaaminen asiaan tulee juuri pitkän metsästysharrastuksen kautta.

8.2.2 Vastaajien saama koulutus

Useaan kertaan nousi esille vastaajien mielestä asian koulutuksen tarpeellisuus. Useat vastaajat nostivat esille, kuinka he eivät ole tietoisia eläimen anatomian tuntemisesta. Tätä kautta nousi esille myös lopettamisen suorittaminen turvallisesti ja oikein.

Osa vastaajista koki yleisellä tasolla ongelmaksi sen, että on lopetettu suuriakin eläimiä ”vähän niin kuin kokeilemalla, että mistä se kuolee”.

Vastaajat olivat saaneet myös koulutusta, mutta kertoivat, että se oli tapahtunut joskus vuosia sitten jonkun toisen koulutuksen yhteydessä muutamalla sanalla kertoen.

Toisaalta osa vastaajista työskenteli sellaisella poliisiasemalla, jossa jokaiselle koulutetaan eläimen lopetus haulikolla tapahtuen.

8.2.3 Kalusto

Kyselyssä vastaajat nostivat esille myös käytössä olevan kaluston soveltumattomuuden lopetustoimenpiteisiin. Osalla poliiseista on käytössä vain pistooli. He kokivat tämän ja etenkin pistoolissa käytettävien patruunoiden olevan huonosti soveltuvia eläinten lopettamiseen.

Yleisesti vastaajat kokivat, että olisi hyvä olla joka poliisiautossa haulikko ja siihen erilaisia patruunoita käytettävissä.

8.2.4 Muuta esille noussutta

Osa vastaajista kertoi myös havainneensa poliisimiehissä tiettyä haluttomuutta hoitaa eläintehtäviä/eläinten lopetusta. Tukeudutaan liian helpolla SRVA – organisaatioon, vaikka itsellä olisi käsillä kituva eläin ja asia kuuluisi hoitaa saman tien ihan eläinsuojelusyistä.

Useilla vastaajilla oli ollut sama ongelma, he olivat kuvitelleet, että ”ammutaan vain päähän ja peura kuolee”. Kuitenkin loppu viimein oli pitänyt ampua 4-6 laukausta sitä peuraa, että sai sen lopetettua.

9 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS

Tutkimuksen luotettavuuteen on tässä työssä pyritty kiinnittämään huomiota heti suunnitteluvaiheessa. Suunnitteluvaiheessa on noussut esille muutamia asioita, jotka voisivat vaikuttaa tutkimustulosten vääristymiseen, nämä seikat on pyritty minimoimaan.

Ensimmäinen on yksittäisen poliisilaitoksen toimintakulttuuri. Jokaisella poliisilaitoksella voi olla käytössä oma toimintamalli ja kulttuuri tähänkin asiaan liittyen. Jos kysely olisi kohdistettu vain yhdelle laitokselle olisi tämä voinut vääristää tutkimuksen lopputuloksia.

Kysely kohdistettiin kolmelle poliisilaitokselle ja näin ollen saatiin vastauksia, jotka eivät ole sidottuja yhden työpaikan ohjeisiin ja toimintamalleihin.

Tutkimus osoitettiin koko poliisilaitoksen henkilöstölle määrällisenä tutkimuksena. Näin ollen saatiin suuret massat mukaan vastaamaan, ja vastaajia oli laidasta laitaan, virkaiästä ja työtehtävästä riippumatta.

Vastaajia saatiin kaikkiaan 384 kappaletta. Tähän joukkoon mahtuu laajasti poliisilaitoksilla olevaa elämäkokemusten ja poliisikokemusten kirjoa. Tämä osaltaan lisää tutkimuksen luotettavuutta ja mahdollisuutta tehdä johtopäätöksiä tutkimuksen tuloksista.

Edelleen tutkimukset tehtiin sellaisille poliisilaitoksille, joissa lopetetaan kohtuullisen paljon eläimiä vuositasona. Tämän ansiosta saatiin kokemusta ja tuntemuksia asiasta laajalti.

Kuten aiemmin kerroin kyselyyn osallistuneet poliisit ovat maantieteellisesti sijoittuneet hieman erilleen toisistaan. Tällä on osaltaan pyritty myös pienentämään toimintatapojen- ja kulttuurien tuomaa mahdollista tutkimustulosten vääristymää.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA

Tämän tutkimuksen päätutkimuskysymyksenä on ollut, että ”onko poliisilla riittävää ammattitaitoa lopettaa eläin poliisin tehtävillä, myös eläinsuojelliset näkökulmat huomioon ottaen?”

Tutkimuskysymystä ja tutkimusta helpottaakseen, on tutkimusta tehdessä ollut kaksi muuta tutkimuskysymystä, ikään kuin alaotsikoina pääkysymykselle. Näiden apukysymysten avulla ja ohjaamana on lähdetty suunnittelemaan ja toteuttamaan itse tutkimusta. Tutkimuksella on haettu vastauksia näihin apukysymyksiin ja sitä kautta pyritty selvittämään itse päätutkimuskysymystä.

Ensimmäinen apukysymys on, että kokevatko poliisit itse olevansa riittävän ammattitaitoisia tässä asiassa, mikä on poliisien oma tuntemus asian suhteen, sekä onko asiassa epävarmuutta ja ovatko poliisit onnistuneet tässä kyseisessä tehtävässä ammattitaitoisesti?

Tutkimuksen vastaajista suurin osa on joutunut lopettamaan eläimen työssään, osa jopa useita eläimiä. Kuitenkin vain noin puolet 51 % kokee, että osaa lopettaa eläimen varmuudella eläinsuojelulliset näkökulmat huomioon ottaen.

Tutkimuksessa on noussut esille myös, että joillakin ilmeisesti yksittäisillä poliiseilla on tietynlaista haluttomuutta lopettaa eläin. Tällä määrällisellä tutkimuksella ei voida tarkasti selvittää mistä tämä johtuu, jää vain pohdittavaksi, että onko tämä luonnollinen reaktio, jos tuntee epävarmuutta omaa osaamista kohtaan, vai onko kyse jostakin muusta.

Avoimista vastauksista päätellen eläin on kyllä aina saatu poliisin toimesta lopetettua. Ongelmia ei ole ollut pienten eläinten kohdalla, vaan kyse on ollut siitä, kun lopetetaan isompia eläimiä ampumalla. Yksittäiset partiot olivat joissakin tapauksissa joutuneet ampumaan useita laukauksia lopettaessaan eläintä. Jotkut partiot olivat jättäneet kokonaan ampumatta ja olivat odottaneet toista partiota apuun.

Toinen apututkimuskysymys on, että ovatko poliisit saaneet koulutusta eläimen lopettamista koskevista asioista ja onko mahdollinen saatu koulutus ollut riittävät valmiudet antava toimimaan eläimen lopetus tehtävillä, sekä mitä osa-alueita pitäisi vastaajien mielestä kouluttaa lisää?

27% vastaajista kertoi saaneensa koulutusta eläimen lopettamiseen. Näistä 74 % kertoi saamansa koulutuksen olleen riittävä ja valmiudet antava. Monet kertoivat saaneensa koulutuksen jonkun muun koulutuksen esimerkiksi tukiasse koulutuksen yhteydessä vuosia sitten.

Yhteenvedon saadusta koulutuksesta ja sen laajuudesta voisi päätellä, että vastaajissa ei ole kovin montaa, joilla on riittävän laadukasta koulutusta saatuna, heidän omasta mielestään.

Monet nostivat esille myös heidän käytössään olevan kaluston soveltumattomuuden eläinten lopetukseen. Tutkimuksessa ei täysin käynyt ilmi, että oliko näillä vastaajilla ollut ongelmia lopetustilanteissa juurikin tämän kaluston osalta ja millä tavalla ongelmat olivat tarkalleen ilmenneet. Tämä esille noussut asia voi olla osaltaan myös koulutuksen, kokemuksen ja tietämyksen puutetta, mutta sitä pitäisi tarkemmin selvittää mahdollisesti laadullisessa tutkimuksessa.

Vastavuoroisesti tutkimuksessa ilmeni, että poliisiasemalla, jossa eräs vastaaja työskenteli, olivat asiat todella hyvin vastaajan mielestä. Siellä jokaiselle poliisille annettiin

käyttökoulutus haulikkoon ja sitä myöten koulutettiin eläinten lopettaminen erilaisissa olosuhteissa ja erilaisia patruunoita käyttäen.

79% vastaajista kokee, että poliisissa pitäisi olla lisää koulutusta asiassa, joten ainakin tämän tutkimuksen perusteella voisi päätellä, että poliisissa olisi motivaatiota ja halua kouluttautua lisää.

10.1 Tutkimuksen arviointi ja lisätutkimusmahdollisuudet

Tutkimusta tehdessäni vastoinkäymisiä oli yllättävän vähän, pohjatyötä ja miettimistä senkin edestä. Onneksi hallinnosta löytyi henkilöitä, jotka olivat valmiita vastaamaan kohtaamiini ongelmiin ja auttamaan siten työn tekemisessä.

Tutkimuksen suuntaus on jonkun verran muuttunut alkuperäisestä ideasta mikä oli päässäni, mutta käytännön työhön se ei ole vaikuttanut.

Sain hankittua lähes kaiken sen tiedon mitä työtä varten taustamateriaaliksi tarvitsinkin. Ainoastaan eräisiin järjestelmiin en saanut tutkimuslupaa, mutta ne eivät todennäköisesti olisi muuttaneetkaan tutkimuksen lopputulosta.

Sain yllättyä, kun tutkimukseen otti osaa sangen suuri määrä poliiseja. En tiedä johtuiko tämä suuri osanotto aiheen herättämistä tuntemuksista suuntaan, jos toiseenkin, tunteita oli tutkimuksen avoimissa palautteissa kuitenkin nähtävillä. Joka tapauksessa suuren vastaaja määrän saaminen aiheutti sen, että tutkimuksen tuloksista voi tehdä jo selviä johtopäätöksiä. Tästä kiitos kuuluu tutkimukseen osallistuneille poliiseille. Heidän ansiostansa sain tehtyä sen mitä tutkimuksella haettiin ja vastaukset varsinaisiin tutkimuskysymyksiin.

Näiden varsinaisten isojen johtopäätösten tekemisen tutkimuksen tuloksista, jätän niille tahoille, joille se varsinaisesti kuuluu ja jotka haluavat tätä tietoa mahdollisesti hyödyntää. Tyydyin vain suppeasti avaamaan niitä tähän lukuun ja hieman työn varrelle.

Tämän tutkimuksen tuloksista jonkinlaisena tulkintana voisi päätellä, että jatkotutkimuksillekin voisi olla tarvetta. Jatkotutkimuksena voisikin olla hyvän ja monipuolisen koulutusmateriaalin tuottaminen. On lienee selvää, että mahdollisen koulutuksen tähän asiaan pitäisi olla kohtalaisen lyhyt ja yksinkertainen, mahdollisesti vain tunteja kestävä. Koulutus pakettiin voisi kuulua ainakin lyhyt katsaus eläimen anatomiasta, aseiden suorituskyvystä ja siitä miten milläkin aseella saisi eläimen lopetettua ammattitaitoisesti.

Tutkimustulosten perusteella koulutuksen tulisi myös sisältää asioita lopetuksen tarpeen tunnistamisesta, aina kuolleen eläimen jatkotoimenpiteisiin asti.

Tutkimuksesta on jätetty asian laajuuden vuoksi ulkopuolelle kokonaan tuomioistuimen päätöksellä lopetettavat eläimet ja toiminta niissä tilanteissa. Tämä kokonaisuus olisi sen verran iso ja laajaa tutkimusta vaativa, että jätin sen kokonaisuutena kokonaan pois tästä tutkimuksesta. Se olisi hyvä ja iso kokonaisuus aiheeksi laadukkaaseen tutkimukseen aina lainsäädännöstä ja ohjeistuksista lähtien.

LÄHTEET

Björk, Pekka 2020. Poliisiammattikorkeakoulun yliopettaja. Sähköposti 8.5.2020.

Eläinsuojeluasetus 396/1996

Eläinsuojelulaki 247/1996

Hakala, Jari 2020: Ylikomisario, Poliisiammattikorkeakoulu operatiiviset valmiudet. Sähköposti 8.5.2020

HE 224/2010 vp Hallituksen esitys Eduskunnalle poliisilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Heikkilä, Tarja 2014: Kvantitatiivinen tutkimus. Helsinki. Luettavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>

Luettu 29.7.2020

Helminen, Klaus & Kuusimäki Matti & Rantaeskola Satu 2012: Poliisilaki. Helsinki, Talentum.

Kananen, Jorma 2011: Kvantti: Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä, Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Kivipää, Konsta & Vertanen, Valteri 2018: Suurriistavirka-apu (SRVA). SRVA -ohje poliisille. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Lopetusasetus, Neuvoston asetus (EY) N:o 1099/2009, eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä.

Luonnonvarakeskus.

www.luke.fi

Nivala, Venla 2019: Eläimen lopettamisopas poliisille -Ohjeita eri eläinlajien lopettamiseen. Poliisiammattikorkeakoulu. AML-opinnäytetyö.

Poliisihallitus 2019: Poliisin voimankäyttö- ja suojavälineet sekä voimakeinojen ja suojavälineiden käytön koulutus, liite 2. Määräys. POL-2019-28030

Poliisilaki 872/20117

Poliisin aluekartat, Heinäkuu 2020

Polstat, Heinäkuu 2020

Rajavartiolaki 578/2005

Suomen riistakeskus. Suurriistavirka-apu. Luettavissa:
<https://riista.fi/riistatalous/riistavahingot-ja-konfliktit/suurriistavirka-apu/> Luettu 14.3.2020

LIIKTEET

LIITE 1. OPINNÄYTETYÖN KYSELYRUNKO

Työnkuvasi poliisissa? *

- Valvonta- ja hälytystoiminta
- Tutkinta
- Muu

Virkaikäsi? *

- Harjoittelija -5 vuotta
- 5-10 vuotta
- 10-15 vuotta
- Yli 15 vuotta

Oletko saanut koulutusta eläinten lopettamiseen? *

- Kyllä
- En

Onko saamasi koulutus ollut riittävä ja valmiudet antava eläinten lopetustilanteisiin? Sisältäen itse lopetustilanne ja lopettamisen tarpeen tunnistaminen.

- Kyllä
- Ei

Mikä taho järjesti koulutuksen?

Poliisin oma koulutus

Metsästäjäliitto/SRVA toimija?

Muu

Tarvitaanko poliisissa enemmän koulutusta asiassa? *

Kyllä

Ei

Miten koulutus olisi hyvä järjestää? *

Erillinen kurssi Polamkillä

Kurssi työpaikalla

Osana poliisin perustutkintoa

Muu

Mitä koulutuksen tulisi sisältää? *

Lopettamisen tarpeen tunnistamista

Itse lopettamisen suorittamista

Asiaa koskevat lait ja muut säädökset

Muu

Tunnetko asiaa ohjaavan lainsäädännön (PoIL, Eläinsuojelulaki- ja asetus...)? *

Kyllä

En

Tunnetko työssä kantamiesi aseiden "suorituskyvyn" ja sen minkälaisissa tilanteissa lopettaminen on mahdollista kantamillasi aseilla? (etäisyys eläimeen, eläimen koko yms.)

Kyllä

Ei

Oletko joutunut lopettamaan eläintä työssäsi? *

Kyllä

En

Minkä eläimen lopetit?

Lintu

Pienehkö nisäkäs (koira, jänis, kettu tai vastaava)

Suurpeto tai villisika

Tuotantoeläin (Lehmä, hevonen, lammas tai vastaava)

Hirvieläin (Hirvi, Kauris, Peura)

Miksi lopetit sen?

Se kitui tai oli muuten avuttomassa tilassa

Se oli vaaraksi ihmisen hengelle tai terveydelle

Se aiheutti vaaraa liikenteelle

Se aiheutti vahinkoa omaisuudelle

Se oli "esteenä" poliisitehtävällä

Miten lopetit sen?

Ampumalla

Kovalla iskulla päähän

Muuten

Tunnetko, että osaat lopettaa eläimen varmasti ja ammattitaitoisesti, myös eläinsuojelulliset näkökulmat huomioon ottaen? *

Kyllä

En

Tähän voit kertoa omin sanoin mitä vain käsillä olevasta asiasta.

LIITE 2. TUTKIMUKSEN SAATEKIRJE

Terve!

Teen Poliisi (Amk) opintoihin liittyen opinnäytetyötä. Tämän hetkisenä työ nimenä on: Poliisimiehen valmius eläimen lopettamiseen virka-aseella.

Työn on tarkoitus valmistua syksyllä 2020.

Tähän opinnäytetyöhön liittyy lyhyt kysely poliiseille. Kysely on toteutettu webropol ohjelmalla. Pyydänkin vastaamaan tähän alla olevaan kyselyyn ja näin auttamaan työni valmistumisessa. Kyselyyn vastaaminen on luonnollisesti täysin vapaaehtoista.

Kysely on täysin anonymi ja vastaajien henkilöllisyys ja virkapaikka eivät ole selvitettävissä kyselystä.

Mahdollisia salassa pidettäviä asioita käsitellään lakien ja hallinnon ohjeistuksen mukaisesti ja sellainen tieto ei tule päätymään itse valmiiseen työhön.

Tämä kysely on lähetetty Lounais-Suomen, Itä-Uudenmaan ja Sisä-Suomen poliisilaitoksille, erinäisistä tutkimuksellisista syistä johtuen.

Kysely on webropol kysely, jossa pakolliset kysymykset on rastiruutuun periaatteella.

Kyselyyn vastaaminen vie aikaa vain muutaman minuutin verran.

Kysely on auki 8.7.2020 asti.

Linkki kyselyyn: *****

Tälle tutkimukselle on myönnetty virallinen lupa ja se on viestin liitetiedostona.

Kiitos vastauksista ja ystävällisin terveisin

Niko Lapinkangas